

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E

23 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

judecând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

*Calugher Nicolae XXXXX, născut XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 23.03.2017 - 26.06.2017;

instanța de apel: 13.07.2017 - 12.10.2017;

instanța de recurs: 08.12.2017 - 23.01.2018.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 26 iunie 2017, Nicolae Calugher a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Procesul penal de învinuire a inculpatului Nicolae Calugher în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, a fost încetat din motivul împăcării părților, eliberându-l de răspundere penală.

2. Pentru a se pronunța prin sentință, instanța de fond a stabilit că, inculpatul Nicolae Calugher de către organul de urmărire penală este învinuit de faptul că, la 30 octombrie 2016, aproximativ ora 19:30, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, urmărind manifestarea bravurii și a forței grosolane, cu scopul de a-i înjosi onoarea și demnitatea cet. Ion Negru, aflându-se în strada s. Biești, r-nul Orhei, în prezența altor persoane, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnul în regiunea capului și peste diferite părți ale corpului, pricinuindu-i victimei leziuni corporale medii.

Acțiunile inculpatului au fost calificate de către organul de urmărire penală drept huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, infracțiune prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Tot el, în același timp și circumstanțele descrise mai sus, urmărind scopul vătămării integrității corporale a persoanei, aflându-se în strada s. Biești, r-nul Orhei, în apropierea gospodăriei sale, în urma unui conflict cu Ion Negru, intenționat i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnul în regiunea capului și peste diferite părți ale corpului, ca rezultat ultimul conform raportului de expertiză medico-legală nr. 314/D din 15.11.2016, i-au fost cauzate leziuni corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, sub formă de fractură închisă bilaterală de mandibulă în regiunea corpului pe dreapta și unghiului pe stânga cu deplasare de fragmente, abces submandibular pe dreapta posttraumatic.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate conform art. 152 alin. (1) Cod penal, și anume, vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

2.1. Subsecvent, la 03.04.2017, între partea vătămată Ion Negru și inculpatul Nicolae Calugher, a fost încheiat un acord de împăcare pe capătul de acuzare prevăzut de art. 152 alin. (1) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nicolae Calugher, să fie recunoscut culpabil în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal și în baza sancțiunii acestui articol a-i fi stabilită o pedeapsă sub formă de 550 unități convenționale.

În motivarea cererii de apel procurorul a indicat că, nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea acestuia, de vreme ce din materialul probator al cauzei rezultă vinovăția lui de săvârșirea infracțiunilor imputate.

Mai mult, procurorul a menționat că, instanța de fond eronat a apreciat declarațiile părții vătămate Ion Negru, care a relatat că a fost maltratat de către Nicolae Calugher, în strada din s. Biești, r-nul Orhei, fiind într-un loc public și accesibil publicului.

Totodată, procurorul a susținut că în respectiva cauză penală se constată un concurs ideal de infracțiuni, urmând a fi aplicabile prevederile art.33 Cod penal,

deoarece în acțiunile lui Nicolae Calugher sunt întrunite elementele a două infracțiuni și anume art. 287 alin. (1) și 152 alin. (1) Cod penal.

Totodată, procurorul menționează faptul că, inculpatul a fost provocat de către victimă, constituie o circumstanță atenuantă potrivit prevederilor art. 76 lit. g) din Cod penal, dar nu temei de achitare a persoanei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, nici una din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu au confirmat vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate acestuia.

De asemenea, instanța de apel a apreciat declarațiile inculpatului ca fiind veridice, deoarece atât la urmărirea penală, cât și în ședințele instanței de fond și apel, inculpatul a dat declarații consecvente, concludente, care coroborează cu întreaga sistemă de probe și demonstrează cu certitudine nevinovăția lui, iar pe parcursul judecării cauzei n-au fost aduse probe care ar demonstra vinovăția inculpatului Nicolae Calugher în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Cu referire la declarațiile părții vătămate Ion Negru, instanța de apel a precizat că, acestea nu indică asupra faptului că Nicolae Calugher ar fi comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că, acuzarea indică faptul că inculpatul Nicolae Calugher, la 30 octombrie 2016, aproximativ ora 19:30, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, urmărind manifestarea bravurii și a forței grosolane, cu scopul de a-i înjosi onoarea și demnitatea lui Ion Negru, aflându-se în strada din s. Biești, raionul Orhei, în prezența altor persoane, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnul în regiunea capului și peste diferite părți ale corpului, ca rezultat ultimului, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 314/D din 15.11.2016 i-au fost cauzate leziuni corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, sub formă de fractură închisă bilaterală de mandibulă în regiunea corpului pe dreapta și unghiului pe stânga cu

deplasare de fragmente, abces submandibular pe dreapta posttraumatic, calificând acțiunile inculpatului conform art. 152 lin. (1) și 287 alin. (1) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a susținut că, în sensul art. 287 Cod penal, prin noțiunea de violență, se înțelege violența soldată fie cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, fie cu leziuni corporale care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă. Este posibil ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății să reprezinte violența care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz calificarea urmează a fi făcută doar în baza art. 152 Cod penal, nefiind admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 152 și art. 287 Cod penal, or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, o condiție necesară pentru aplicarea răspunderii conform art. 287 Cod penal, este ca inițiator al încăierării sau al certe să fie nu victima, dar făptuitorul, adică ultimul să provoace conflictul pentru a se răfui cu victima. Totodată, motivele huliganice trebuie să fie condiționate de năzuința făptuitorului de a se opune celor din jur, de a-și demonstra atitudinea sfidătoare față de ei.

Așadar, potrivit declarațiilor lui Nicolae Calugher, acesta a sărit în apărarea fiului său, fără a avea o intenție huliganică, iar faptul că toate s-a întâmplat în stradă, era la o distanță de câțiva metri de poarta acestuia, și totul s-a întâmplat rapid încât nu a reușit să conștientizeze faptul că se afla în loc public, iar acțiunile acestuia erau în scopul curmării actelor de violență a părții vătămate asupra copilului minor al acestuia, la fel și partea vătămată a declarat că fiind în stare de ebrietate a confundat fiul inculpatului cu altul și fugea după acesta.

În acest context, ținând cont de declarațiile participanților la proces, instanța de apel a constatat că se atestă lipsa intenției huliganice a inculpatului, astfel, instanța de fond întemeiat a făcut uz de prevederile art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, dispunând achitarea lui Nicolae Calugher, pe capătul de acuzare prevăzut de art. 287 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii imputate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului, procurorul menționează că, instanța de apel nemotivat și ilegal a menținut sentința prin care inculpatul a fost declarat nevinovat în comiterea

infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, or, instanța de apel a dat o apreciere eronată probelor administrate în respectiva cauză penală.

Totodată, procurorul susține că, instanțele anterioare incorect au menționat că nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 152 și 287 Cod penal, deoarece nimeni nu poate fi tras la răspundere penală de două ori pentru aceeași faptă, or, în cazul dat se constată un concurs ideal de infracțiuni conform prevederilor art. 33 Cod penal.

Mai mult, faptul că conflictul a fost provocat de către partea vătămată constituie o circumstanță atenuantă potrivit prevederilor art. 76 lit. g) Cod penal, dar nu temei de achitarea a inculpatului.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Colegiul penal constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel și anume:

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, nu au fost respectate de instanța de apel la examinarea apelului declarat de către procuror, pentru care motiv, în baza temeiului invocat, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În pofida acestor prescripții legale, instanța de apel a menținut sentința în care se indică în dispozitiv (*pct. 1. din prezenta decizie*) că, Nicolae Calugher se achită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, pe motiv că nu întrunește elementele infracțiunii și procesul penal de învinuire a inculpatului Calugher Nicolae în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, a fost încetat din motivul împăcării părților, iar în motivarea deciziei indică o poziție contradictorie.

Astfel, instanța de apel a indicat că, *este posibil ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății să reprezinte violența care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz calificarea urmează a fi făcută doar în baza art. 152 Cod penal, nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 152 și art. 287 Cod penal, or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă. În astfel de cazuri „violența” este desemnată prin sintagma „aceiași faptă”.*

În continuare, instanța de apel a menționat că, *o condiție necesară pentru aplicarea răspunderii conform art. 287 Cod penal, este ca inițiator al încăierării sau al conflictului să nu fie victima, dar făptuitorul; făptuitorul să provoace conflictul pentru a se răfui cu victima. Totodată, motivele huliganice trebuie să fie condiționate de năzuința făptuitorului de a se opune celor din jur, de a-și demonstra atitudinea sfidătoare față de ei, astfel, instanța de apel ajunge la concluzia că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism.*

Așadar, din conținutul deciziei instanței de apel care a preluat poziția instanței de fond nu este clară soluția. Instanța de apel a menținut o sentință contradictorie fără a corecta eroarea respectivă, mai mult, instanța de apel s-a limitat doar prin a motiva doctrinar respectiva speță, menționând că în acțiunile inculpatului Nicolae Calugher lipsește latura subiectivă și anume intenția.

Astfel, este neclară poziția instanței de apel, deoarece în motivarea deciziei susține două aspecte contradictorii, una care e indicată și în dispozitivul hotărârii precum că, în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism și alta e că nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza art. 152 alin. (1) și 287 alin. (1) Cod penal, or, principiul „*non bis in idem*” interzice tragerea de două ori la răspunderea penală pentru aceeași faptă.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că, instanțele de fond la baza sentinței de achitare a inculpatului au pus declarațiile părții vătămate care sunt contradictorii declarațiilor inculpatului, mai mult acestea indică că, declarațiile părții vătămate confirmă nevinovăția inculpatului și anume lipsa intenției huliganice, deoarece inițiator al conflictului a fost însuși partea vătămată.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel eronat a apreciat declarațiile părții vătămate Ion Negru, or, acesta susține atât în cadrul urmăririi penale cât și în ședința de judecată că, *la 30.10.2016, aproximativ ora 19:20, venea de la magazin, și l-a încurcat pe feciorul inculpatului, considerând că acesta l-a bătut pe fiul său, urmându-l acasă, Ion Negru și-a dat seama că a încurcat copilul. Calugher Nicolae fiind în ogradă l-a întrebat de ce îi supără copilul, iar el i-a spus că l-a încurcat. Atunci inculpatul a început a-l lovi cu pumnii în regiunea capului, apoi el și-a pierdut cunoștința și s-a trezit acasă* (f.d. 62).

În acest sens, Colegiul penal lărgit ține să remarce că, aceste declarații nu justifică acțiunile ilegale comise de către inculpat.

În aceeași ordine de idei decizia atacată prezintă și deficiențe sub aspectul motivării, deoarece instanța nepronunțându-se sau pronunțându-se superficial asupra motivelor invocate în apel, a făcut o motivare haotică, contradictorie, bazată pe teorie, fără o argumentare concretă.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului de către instanța de apel, or, conform art. 419 Cod de procedură penală - rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În atare circumstanțe se consideră că, instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419 Cod de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 alin. (5) și 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate în instanța de fond și cea de apel în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, ținând cont de motivele expuse în pct. 6 al prezentei decizii, și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

Rezumând cele menționate, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui *Calugher Nicolae XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, publicată integral la *20 februarie 2018*.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu